

॥ श्रीहरिः ॥

226

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् (मूलमात्रम्)

॥ श्रीहरिः ॥

226

श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् (मूलमात्रम्)

गीताप्रेस, गोरखपुर

शान्ताकारं भुजगशयनं पद्मनाभं सुरेशं
विश्वाधारं गगनसदृशं मेघवर्णं शुभाङ्गम्।
लक्ष्मीकान्तं कमलनयनं योगिभिर्ध्यानगम्यं
वन्दे विष्णुं भवभयहरं सर्वलोकैकनाथम्॥

~~~O~~~

ॐ

श्रीपरमात्मने नमः

अथ श्रीविष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्

यस्य स्मरणमात्रेण जन्मसंसारबन्धनात् ।
विमुच्यते नमस्तस्मै विष्णावे प्रभविष्णावे ॥
नमः समस्तभूतानामादिभूताय भूभृते ।
अनेकरूपरूपाय विष्णावे प्रभविष्णावे ॥

वैशम्पायन उवाच

श्रुत्वा धर्मानशेषेण पावनानि च सर्वशः ।
युधिष्ठिरः शान्तनवं पुनरेवाभ्यभाषत ॥ १ ॥

किमेकं दैवतं लोके किं वाप्येकं परायणम् ।
 स्तुवन्तः कं कमर्चन्तः प्राप्नुयुर्मानवाः शुभम् ॥ २ ॥
 को धर्मः सर्वधर्माणां भवतः परमो मतः ।
 किं जपन्मुच्यते जन्तुर्जन्मसंसारबन्धनात् ॥ ३ ॥

जगत्प्रभुं देवदेवमनन्तं पुरुषोत्तमम् ।
 स्तुवन्नामसहस्रेण पुरुषः सततोत्थितः ॥ ४ ॥
 तमेव चार्चयन्नित्यं भक्त्या पुरुषमव्ययम् ।
 ध्यायन्स्तुवन्नमस्यंश्च यजमानस्तमेव च ॥ ५ ॥

अनादिनिधनं विष्णुं सर्वलोकमहेश्वरम् ।
 लोकाध्यक्षं स्तुवन्नित्यं सर्वदुःखातिगो भवेत् ॥ ६ ॥
 ब्रह्मण्यं सर्वधर्मज्ञं लोकानां कीर्तिवर्धनम् ।
 लोकनाथं महद्भूतं सर्वभूतभवोद्भवम् ॥ ७ ॥
 एष मे सर्वधर्माणां धर्मोऽधिकतमो मतः ।
 यद्भक्त्या पुण्डरीकाक्षं स्तवैरर्च्यन्नरः सदा ॥ ८ ॥
 परमं यो महत्तेजः परमं यो महत्तपः ।
 परमं यो महद्ब्रह्म परमं यः परायणम् ॥ ९ ॥
 पवित्राणां पवित्रं यो मङ्गलानां च मङ्गलम् ।
 दैवतं देवतानां च भूतानां योऽव्ययः पिता ॥ १० ॥

यतः सर्वाणि भूतानि भवन्त्यादियुगागमे ।
 यस्मिंश्च प्रलयं यान्ति पुनरेव युगक्षये ॥ ११ ॥
 तस्य लोकप्रधानस्य जगन्नाथस्य भूपते ।
 विष्णोर्नामसहस्रं मे शृणु पापभयापहम् ॥ १२ ॥
 यानि नामानि गौणानि विख्यातानि महात्मनः ।
 ऋषिभिः परिगीतानि तानि वक्ष्यामि भूतये ॥ १३ ॥
 ॐ विश्वं विष्णुर्वषट्कारो भूतभव्यभवत्प्रभुः ।
 भूतकृद्भूतभृद्भावो भूतात्मा भूतभावनः ॥ १४ ॥
 पूतात्मा परमात्मा च मुक्तानां परमा गतिः ।
 अव्ययः पुरुषः साक्षी क्षेत्रज्ञोऽक्षर एव च ॥ १५ ॥

योगो योगविदां नेता प्रधानपुरुषेश्वरः ।
 नारसिंहवपुः श्रीमान्केशवः पुरुषोत्तमः ॥ १६ ॥
 सर्वः शर्वः शिवः स्थाणुर्भूतादिर्निधिरव्ययः ।
 सम्भवो भावनो भर्ता प्रभवः प्रभुरीश्वरः ॥ १७ ॥
 स्वयम्भूः शम्भुरादित्यः पुष्कराक्षो महास्वनः ।
 अनादिनिधनो धाता विधाता धातुरुत्तमः ॥ १८ ॥
 अप्रमेयो हृषीकेशः पद्मनाभोऽमरप्रभुः ।
 विश्वकर्मा मनुस्त्वष्टा स्थविष्ठः स्थविरो ध्रुवः ॥ १९ ॥
 अग्राह्यः शाश्वतः कृष्णो लोहिताक्षः प्रतर्दनः ।
 प्रभूतस्त्रिककुब्धाम पवित्रं मङ्गलं परम् ॥ २० ॥

ईशानः प्राणदः प्राणो ज्येष्ठः श्रेष्ठः प्रजापतिः ।
 हिरण्यगर्भो भूगर्भो माधवो मधुसूदनः ॥ २१ ॥
 ईश्वरो विक्रमी धन्वी मेधावी विक्रमः क्रमः ।
 अनुत्तमो दुराधर्षः कृतज्ञः कृतिरात्मवान् ॥ २२ ॥
 सुरेशः शरणं शर्म विश्वरेताः प्रजाभवः ।
 अहः संवत्सरो व्यालः प्रत्ययः सर्वदर्शनः ॥ २३ ॥
 अजः सर्वेश्वरः सिद्धः सिद्धिः सर्वादिरच्युतः ।
 वृषाकपिरमेयात्मा सर्वयोगविनिःसृतः ॥ २४ ॥
 वसुर्वसुमनाः सत्यः समात्मा सम्मितः समः ।
 अमोघः पुण्डरीकाक्षो वृषकर्मा वृषाकृतिः ॥ २५ ॥

रुद्रो बहुशिरा बभ्रुर्विश्वयोनिः शुचिश्रवाः ।
 अमृतः शाश्वतः स्थाणुर्वरारोहो महातपाः ॥ २६ ॥
 सर्वगः सर्वविद्भानुर्विष्वक्सेनो जनार्दनः ।
 वेदो वेदविदव्यङ्गो वेदाङ्गो वेदवित्कविः ॥ २७ ॥
 लोकाध्यक्षः सुराध्यक्षो धर्माध्यक्षः कृताकृतः ।
 चतुरात्मा चतुर्व्यूहश्चतुर्दंष्ट्रश्चतुर्भुजः ॥ २८ ॥
 भ्राजिष्णुर्भोजनं भोक्ता सहिष्णुर्जगदादिजः ।
 अनघो विजयो जेता विश्वयोनिः पुनर्वसुः ॥ २९ ॥
 उपेन्द्रो वामनः प्रांशुरमोघः शुचिरूर्जितः ।
 अतीन्द्रः संग्रहः सर्गो धृतात्मा नियमो यमः ॥ ३० ॥

वेद्यो वैद्यः सदायोगी वीरहा माधवो मधुः ।
 अतीन्द्रियो महामायो महोत्साहो महाबलः ॥ ३१ ॥
 महाबुद्धिर्महावीर्यो महाशक्तिर्महाद्युतिः ।
 अनिर्देश्यवपुः श्रीमानमेयात्मा महद्रिधृक् ॥ ३२ ॥
 महेष्वासो महीभर्ता श्रीनिवासः सतां गतिः ।
 अनिरुद्धः सुरानन्दो गोविन्दो गोविदां पतिः ॥ ३३ ॥
 मरीचिर्दमनो हंसः सुपर्णो भुजगोत्तमः ।
 हिरण्यनाभः सुतपाः पद्मनाभः प्रजापतिः ॥ ३४ ॥
 अमृत्युः सर्वदृक् सिंहः सन्धाता सन्धिमान्स्थिरः ।
 अजो दुर्मर्षणः शास्ता विश्रुतात्मा सुरारिहा ॥ ३५ ॥

गुरुर्गुरुतमो धाम सत्यः सत्यपराक्रमः ।
 निमिषोऽनिमिषः स्वर्ग्वी वाचस्पतिरुदारधीः ॥ ३६ ॥
 अग्रणीर्ग्रामणीः श्रीमान्न्यायो नेता समीरणः ।
 सहस्रमूर्धा विश्वात्मा सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ ३७ ॥
 आवर्तनो निवृत्तात्मा संवृतः सम्प्रमर्दनः ।
 अहः संवर्तको वह्निरनिलो धरणीधरः ॥ ३८ ॥
 सुप्रसादः प्रसन्नात्मा विश्वधृग्विश्वभुग्विभुः ।
 सत्कर्ता सत्कृतः साधुर्जह्नुर्नारायणो नरः ॥ ३९ ॥
 असंख्येयोऽप्रमेयात्मा विशिष्टः शिष्टकृच्छुचिः ।
 सिद्धार्थः सिद्धसंकल्पः सिद्धिदः सिद्धिसाधनः ॥ ४० ॥

वृषाही वृषभो विष्णुर्वृषपर्वा वृषोदरः ।
 वर्धनो वर्धमानश्च विविक्तः श्रुतिसागरः ॥ ४१ ॥
 सुभुजो दुर्धरो वाग्मी महेन्द्रो वसुदो वसुः ।
 नैकरूपो बृहद्वरुणः शिपिविष्टः प्रकाशनः ॥ ४२ ॥
 ओजस्तेजोद्युतिधरः प्रकाशात्मा प्रतापनः ।
 ऋद्धः स्पष्टाक्षरो मन्त्रश्चन्द्रांशुर्भास्करद्युतिः ॥ ४३ ॥
 अमृतांशूद्भवो भानुः शशबिन्दुः सुरेश्वरः ।
 औषधं जगतः सेतुः सत्यधर्मपराक्रमः ॥ ४४ ॥
 भूतभव्यभवन्नाथः पवनः पावनोऽनलः ।
 कामहा कामकृत्कान्तः कामः कामप्रदः प्रभुः ॥ ४५ ॥

युगादिकृद्युगावर्तो नैकमायो महाशनः ।
 अदृश्योऽव्यक्तरूपश्च सहस्रजिदनन्तजित् ॥ ४६ ॥
 इष्टोऽविशिष्टः शिष्टेष्टः शिखण्डी नहुषो वृषः ।
 क्रोधहा क्रोधकृत्कर्ता विश्वबाहुर्महीधरः ॥ ४७ ॥
 अच्युतः प्रथितः प्राणः प्राणदो वासवानुजः ।
 अपां निधिरधिष्ठानमप्रमत्तः प्रतिष्ठितः ॥ ४८ ॥
 स्कन्दः स्कन्दधरो धुर्यो वरदो वायुवाहनः ।
 वासुदेवो बृहद्भानुरादिदेवः पुरन्दरः ॥ ४९ ॥
 अशोकस्तारणस्तारः शूरः शौरिर्जनेश्वरः ।
 अनुकूलः शतावर्तः पद्मी पद्मनिभेक्षणः ॥ ५० ॥

पद्मनाभोऽरविन्दाक्षः पद्मगर्भः शरीरभृत् ।
 महर्द्धिर्ऋद्धो वृद्धात्मा महाक्षो गरुडध्वजः ॥ ५१ ॥
 अतुलः शरभो भीमः समयज्ञो हविर्हरिः ।
 सर्वलक्षणलक्षण्यो लक्ष्मीवान्समितिज्जयः ॥ ५२ ॥
 विक्षरो रोहितो मार्गो हेतुर्दामोदरः सहः ।
 महीधरो महाभागो वेगवानमिताशनः ॥ ५३ ॥
 उद्भवः क्षोभणो देवः श्रीगर्भः परमेश्वरः ।
 करणं कारणं कर्ता विकर्ता गहनो गुहः ॥ ५४ ॥
 व्यवसायो व्यवस्थानः संस्थानः स्थानदो ध्रुवः ।
 परर्द्धिः परमस्पष्टस्तुष्टः पुष्टः शुभेक्षणः ॥ ५५ ॥

रामो विरामो विरजो मार्गो नेयो नयोऽनयः ।
 वीरः शक्तिमतां श्रेष्ठो धर्मो धर्मविदुत्तमः ॥ ५६ ॥
 वैकुण्ठः पुरुषः प्राणः प्राणदः प्रणवः पृथुः ।
 हिरण्यगर्भः शत्रुघ्नो व्याप्तो वायुरधोक्षजः ॥ ५७ ॥
 ऋतुः सुदर्शनः कालः परमेष्ठी परिग्रहः ।
 उग्रः संवत्सरो दक्षो विश्रामो विश्वदक्षिणः ॥ ५८ ॥
 विस्तारः स्थावरस्थाणुः प्रमाणं बीजमव्ययम् ।
 अर्थोऽनर्थो महाकोशो महाभोगो महाधनः ॥ ५९ ॥
 अनिर्विण्णः स्थविष्ठोऽभूर्धर्मयूपो महामखः ।
 नक्षत्रनेमिर्नक्षत्री क्षमः क्षामः समीहनः ॥ ६० ॥

यज्ञ इज्यो महेज्यश्च क्रतुः सत्रं सतां गतिः ।
 सर्वदर्शी विमुक्तात्मा सर्वज्ञो ज्ञानमुत्तमम् ॥ ६१ ॥
 सुव्रतः सुमुखः सूक्ष्मः सुघोषः सुखदः सुहृत् ।
 मनोहरो जितक्रोधो वीरबाहुर्विदारणः ॥ ६२ ॥
 स्वापनः स्ववशो व्यापी नैकात्मा नैककर्मकृत् ।
 वत्सरो वत्सलो वत्सी रत्नगर्भो धनेश्वरः ॥ ६३ ॥
 धर्मगुब्धर्मकृद्धर्मी सदसत्क्षरमक्षरम् ।
 अविज्ञाता सहस्रांशुर्विधाता कृतलक्षणः ॥ ६४ ॥
 गभस्तिनेमिः सत्त्वस्थः सिंहो भूतमहेश्वरः ।
 आदिदेवो महादेवो देवेशो देवभृद्गुरुः ॥ ६५ ॥

उत्तरो गोपतिर्गोप्ता ज्ञानगम्यः पुरातनः ।
 शरीरभूतभृद्भोक्ता कपीन्द्रो भूरिदक्षिणः ॥ ६६ ॥
 सोमपोऽमृतपः सोमः पुरुजित्पुरुसत्तमः ।
 विनयो जयः सत्यसंधो दाशार्हः सात्वतां पतिः ॥ ६७ ॥
 जीवो विनयिता साक्षी मुकुन्दोऽमितविक्रमः ।
 अम्भोनिधिरनन्तात्मा महोदधिशयोऽन्तकः ॥ ६८ ॥
 अजो महार्हः स्वाभाव्यो जितामित्रः प्रमोदनः ।
 आनन्दो नन्दनो नन्दः सत्यधर्मा त्रिविक्रमः ॥ ६९ ॥
 महर्षिः कपिलाचार्यः कृतज्ञो मेदिनीपतिः ।
 त्रिपदस्त्रिदशाध्यक्षो महाशृङ्गः कृतान्तकृत् ॥ ७० ॥

महावराहो गोविन्दः सुषेणः कनकाङ्गदी ।
 गुह्यो गभीरो गहनो गुप्तश्चक्रगदाधरः ॥ ७१ ॥
 वेधाः स्वाङ्गोऽजितः कृष्णो दृढः संकर्षणोऽच्युतः ।
 वरुणो वारुणो वृक्षः पुष्कराक्षो महामनाः ॥ ७२ ॥
 भगवान् भगहानन्दी वनमाली हलायुधः ।
 आदित्यो ज्योतिरादित्यः सहिष्णुर्गतिसत्तमः ॥ ७३ ॥
 सुधन्वा खण्डपरशुर्दारुणो द्रविणप्रदः ।
 दिविस्पृक्सर्वदृग्व्यासो वाचस्पतिरयोनिजः ॥ ७४ ॥
 त्रिसामा सामगः साम निर्वाणं भेषजं भिषक् ।
 संन्यासकृच्छमः शान्तो निष्ठा शान्तिः परायणम् ॥ ७५ ॥

शुभाङ्गः शान्तिदः स्रष्टा कुमुदः कुवलेशयः ।
 गोहितो गोपतिर्गोप्ता वृषभाक्षो वृषप्रियः ॥ ७६ ॥
 अनिवर्ती निवृत्तात्मा संक्षेप्ता क्षेमकृच्छिवः ।
 श्रीवत्सवक्षाः श्रीवासः श्रीपतिः श्रीमतां वरः ॥ ७७ ॥
 श्रीदः श्रीशः श्रीनिवासः श्रीनिधिः श्रीविभावनः ।
 श्रीधरः श्रीकरः श्रेयः श्रीमाल्लोकत्रयाश्रयः ॥ ७८ ॥
 स्वक्षः स्वङ्गः शतानन्दो नन्दिज्योतिर्गणेश्वरः ।
 विजितात्मा विधेयात्मा सत्कीर्तिश्छिन्नसंशयः ॥ ७९ ॥
 उदीर्णः सर्वतश्चक्षुरनीशः शाश्वतस्थिरः ।
 भूशयो भूषणो भूतिर्विशोकः शोकनाशनः ॥ ८० ॥

अर्चिष्मानर्चितः कुम्भो विशुद्धात्मा विशोधनः ।
 अनिरुद्धोऽप्रतिरथः प्रद्युम्नोऽमितविक्रमः ॥ ८१ ॥
 कालनेमिनिहा वीरः शौरिः शूरजनेश्वरः ।
 त्रिलोकात्मा त्रिलोकेशः केशवः केशिहा हरिः ॥ ८२ ॥
 कामदेवः कामपालः कामी कान्तः कृतागमः ।
 अनिर्देश्यवपुर्विष्णुर्वीरोऽनन्तो धनञ्जयः ॥ ८३ ॥
 ब्रह्मण्यो ब्रह्मकृद्ब्रह्मा ब्रह्म ब्रह्मविवर्धनः ।
 ब्रह्मविद्ब्राह्मणो ब्रह्मी ब्रह्मज्ञो ब्राह्मणप्रियः ॥ ८४ ॥
 महाक्रमो महाकर्मा महातेजा महोरगः ।
 महाक्रतुर्महायज्वा महायज्ञो महाहविः ॥ ८५ ॥

स्तव्यः स्तवप्रियः स्तोत्रं स्तुतिः स्तोता रणप्रियः ।
 पूर्णः पूरयिता पुण्यः पुण्यकीर्तिरनामयः ॥ ८६ ॥
 मनोजवस्तीर्थकरो वसुरेता वसुप्रदः ।
 वसुप्रदो वासुदेवो वसुर्वसुमना हविः ॥ ८७ ॥
 सद्गतिः सत्कृतिः सत्ता सद्भूतिः सत्परायणः ।
 शूरसेनो यदुश्रेष्ठः सन्निवासः सुयामुनः ॥ ८८ ॥
 भूतावासो वासुदेवः सर्वासुनिलयोऽनलः ।
 दर्पहा दर्पदो दृप्तो दुर्धरोऽथापराजितः ॥ ८९ ॥
 विश्वमूर्तिर्महामूर्तिर्दीप्तमूर्तिरमूर्तिमान् ।
 अनेकमूर्तिरव्यक्तः शतमूर्तिः शताननः ॥ ९० ॥

एको नैकः सवः कः किं यत्तत्पदमनुत्तमम् ।
 लोकबन्धुर्लोकनाथो माधवो भक्तवत्सलः ॥ ९१ ॥
 सुवर्णवर्णो हेमाङ्गो वराङ्गश्चन्दनाङ्गदी ।
 वीरहा विषमः शून्यो घृताशीरचलश्चलः ॥ ९२ ॥
 अमानी मानदो मान्यो लोकस्वामी त्रिलोकधृक् ।
 सुमेधा मेधजो धन्यः सत्यमेधा धराधरः ॥ ९३ ॥
 तेजोवृषो द्युतिधरः सर्वशस्त्रभृतां वरः ।
 प्रग्रहो निग्रहो व्यग्रो नैकशृङ्गो गदाग्रजः ॥ ९४ ॥
 चतुर्मूर्तिश्चतुर्बाहुश्चतुर्व्यूहश्चतुर्गतिः ।
 चतुरात्मा चतुर्भावश्चतुर्वेदविदेकपात् ॥ ९५ ॥

समावर्तोऽनिवृत्तात्मा दुर्जयो दुरतिक्रमः ।
दुर्लभो दुर्गमो दुर्गो दुरावासो दुरारिहा ॥ ९६ ॥
शुभाङ्गो लोकसारङ्गः सुतन्तुस्तन्तुवर्धनः ।
इन्द्रकर्मा महाकर्मा कृतकर्मा कृतागमः ॥ ९७ ॥
उद्भवः सुन्दरः सुन्दो रत्ननाभः सुलोचनः ।
अर्को वाजसनः शृङ्गी जयन्तः सर्वविज्जयी ॥ ९८ ॥
सुवर्णबिन्दुरक्षोभ्यः सर्ववागीश्वरेश्वरः ।
महाहृदो महागर्तो महाभूतो महानिधिः ॥ ९९ ॥
कुमुदः कुन्दरः कुन्दः पर्जन्यः पावनोऽनिलः ।
अमृताशोऽमृतवपुः सर्वज्ञः सर्वतोमुखः ॥ १०० ॥

सुलभः सुव्रतः सिद्धः शत्रुजिच्छत्रुतापनः ।
 न्यग्रोधोदुम्बरोऽश्वत्थश्चाणूरान्ध्रनिषूदनः ॥ १०१ ॥
 सहस्रार्चिः सप्तजिह्वः सप्तैधाः सप्तवाहनः ।
 अमूर्तिरनघोऽचिन्त्यो भयकृद्भयनाशनः ॥ १०२ ॥
 अणुर्बृहत्कृशः स्थूलो गुणभृन्निर्गुणो महान् ।
 अधृतः स्वधृतः स्वास्यः प्राग्वंशो वंशवर्द्धनः ॥ १०३ ॥
 भारभृत्कथितो योगी योगीशः सर्वकामदः ।
 आश्रमः श्रमणः क्षामः सुपर्णो वायुवाहनः ॥ १०४ ॥
 धनुर्धरो धनुर्वेदो दण्डो दमयिता दमः ।
 अपराजितः सर्वसहो नियन्ता नियमो यमः ॥ १०५ ॥

सत्त्ववान्सात्त्विकः सत्यः सत्यधर्मपरायणः ।
 अभिप्रायः प्रियार्होऽर्हः प्रियकृत्प्रीतिवर्धनः ॥ १०६ ॥
 विहायसगतिज्योतिः सुरुचिर्हुतभुग्विभुः ।
 रविर्विरोचनः सूर्यः सविता रविलोचनः ॥ १०७ ॥
 अनन्तो हुतभुग्भोक्ता सुखदो नैकजोऽग्रजः ।
 अनिर्विण्णः सदामर्षी लोकाधिष्ठानमद्भुतः ॥ १०८ ॥
 सनात्सनातनतमः कपिलः कपिरप्ययः ।
 स्वस्तिदः स्वस्तिकृत्स्वस्तिस्वस्तिभुक्स्वस्तिदक्षिणः ॥ १०९ ॥
 अरौद्रः कुण्डली चक्री विक्रम्यूर्जितशासनः ।
 शब्दातिगः शब्दसहः शिशिरः शर्वरीकरः ॥ ११० ॥

अक्रूरः पेशलो दक्षो दक्षिणः क्षमिणां वरः ।
 विद्वत्तमो वीतभयः पुण्यश्रवणकीर्तनः ॥ १११ ॥
 उत्तारणो दुष्कृतिहा पुण्यो दुःस्वप्ननाशनः ।
 वीरहा रक्षणः सन्तो जीवनः पर्यवस्थितः ॥ ११२ ॥
 अनन्तरूपोऽनन्तश्रीर्जितमन्युर्भयापहः ।
 चतुरस्रो गभीरात्मा विदिशो व्यादिशो दिशः ॥ ११३ ॥
 अनादिर्भूर्भुवो लक्ष्मीः सुवीरो रुचिराङ्गदः ।
 जननो जनजन्मादिर्भीमो भीमपराक्रमः ॥ ११४ ॥
 आधारनिलयोऽधाता पुष्पहासः प्रजागरः ।
 ऊर्ध्वगः सत्यथाचारः प्राणदः प्रणवः पणः ॥ ११५ ॥

प्रमाणं प्राणनिलयः प्राणभृत्प्राणजीवनः ।
 तत्त्वं तत्त्वविदेकात्मा जन्ममृत्युजरातिगः ॥ ११६ ॥
 भूर्भुवःस्वस्तरुस्तारः सविता प्रपितामहः ।
 यज्ञो यज्ञपतिर्यज्वा यज्ञाङ्गो यज्ञवाहनः ॥ ११७ ॥
 यज्ञभृद्यज्ञकृद्यज्ञी यज्ञभुग्यज्ञसाधनः ।
 यज्ञान्तकृद्यज्ञगुह्यमन्नमन्नाद एव च ॥ ११८ ॥
 आत्मयोनिः स्वयंजातो वैखानः सामगायनः ।
 देवकीनन्दनः स्रष्टा क्षितीशः पापनाशनः ॥ ११९ ॥
 शङ्खभृन्नन्दकी चक्री शार्ङ्गधन्वा गदाधरः ।
 रथाङ्गपाणिरक्षोभ्यः सर्वप्रहरणायुधः ॥ १२० ॥

॥ सर्वप्रहरणायुध ॐ नम इति ॥

इतीदं कीर्तनीयस्य केशवस्य महात्मनः ।
 नाम्नां सहस्रं दिव्यानामशेषेण प्रकीर्तितम् ॥ १२१ ॥
 य इदं शृणुयान्नित्यं यश्चापि परिकीर्तयेत् ।
 नाशुभं प्राप्नुयात्किञ्चित्सोऽमुत्रेह च मानवः ॥ १२२ ॥
 वेदान्तगो ब्राह्मणः स्यात्क्षत्रियो विजयी भवेत् ।
 वैश्यो धनसमृद्धः स्याच्छूद्रः सुखमवाप्नुयात् ॥ १२३ ॥
 धर्मार्थी प्राप्नुयाद्धर्ममर्थार्थी चार्थमाप्नुयात् ।
 कामानवाप्नुयात्कामी प्रजार्थी प्राप्नुयात्प्रजाम् ॥ १२४ ॥

भक्तिमान्यः सदोत्थाय शुचिस्तद्गतमानसः ।
 सहस्रं वासुदेवस्य नाम्नामेतत्प्रकीर्तयेत् ॥ १२५ ॥
 यशः प्राप्नोति विपुलं ज्ञातिप्राधान्यमेव च ।
 अचलां श्रियमाप्नोति श्रेयः प्राप्नोत्यनुत्तमम् ॥ १२६ ॥
 न भयं क्वचिदाप्नोति वीर्यं तेजश्च विन्दति ।
 भवत्यरोगो ह्युतिमान्बलरूपगुणान्वितः ॥ १२७ ॥
 रोगार्तो मुच्यते रोगाद्बद्धो मुच्येत बन्धनात् ।
 भयान्मुच्येत भीतस्तु मुच्येतापन्न आपदः ॥ १२८ ॥
 दुर्गाण्यतितरत्याशु पुरुषः पुरुषोत्तमम् ।
 स्तुवन्नामसहस्रेण नित्यं भक्तिसमन्वितः ॥ १२९ ॥

वासुदेवाश्रयो मर्त्यो वासुदेवपरायणः ।
 सर्वपापविशुद्धात्मा याति ब्रह्म सनातनम् ॥ १३० ॥
 न वासुदेवभक्तानामशुभं विद्यते क्वचित् ।
 जन्ममृत्युजराव्याधिभयं नैवोपजायते ॥ १३१ ॥
 इमं स्तवमधीयानः श्रद्धाभक्तिसमन्वितः ।
 युज्येतात्मसुखक्षान्ति श्रीधृतिस्मृतिकीर्तिभिः ॥ १३२ ॥
 न क्रोधो न च मात्सर्यं न लोभो नाशुभा मतिः ।
 भवन्ति कृतपुण्यानां भक्तानां पुरुषोत्तमे ॥ १३३ ॥
 द्यौः सचन्द्रार्कनक्षत्रा खं दिशो भूर्महोदधिः ।
 वासुदेवस्य वीर्येण विधृतानि महात्मनः ॥ १३४ ॥

ससुरासुरगन्धर्व सयक्षोरगराक्षसम् ।
 जगद्वशे वर्ततेदं कृष्णस्य सचराचरम् ॥ १३५ ॥
 इन्द्रियाणि मनो बुद्धिः सत्त्वं तेजो बलं धृतिः ।
 वासुदेवात्मकान्याहुः क्षेत्रं क्षेत्रज्ञ एव च ॥ १३६ ॥
 सर्वागमानामाचारः प्रथमं परिकल्पते ।
 आचारप्रभवो धर्मो धर्मस्य प्रभुरच्युतः ॥ १३७ ॥
 ऋषयः पितरो देवा महाभूतानि धातवः ।
 जङ्गमाजङ्गमं चेदं जगन्नारायणोद्भवम् ॥ १३८ ॥
 योगो ज्ञानं तथा सांख्यं विद्याः शिल्पादि कर्म च ।
 वेदाः शास्त्राणि विज्ञानमेतत्सर्वं जनार्दनात् ॥ १३९ ॥

एको विष्णुर्महद्भूतं पृथग्भूतान्यनेकशः ।
 त्रीँल्लोकान्व्याप्य भूतात्मा भुङ्क्ते विश्वभुगव्ययः ॥ १४० ॥
 इमं स्तवं भगवतो विष्णोर्व्यासेन कीर्तितम् ।
 पठेद्य इच्छेत्पुरुषः श्रेयः प्राप्तुं सुखानि च ॥ १४१ ॥
 विश्वेश्वरमजं देवं जगतः प्रभवाप्ययम् ।
 भजन्ति ये पुष्कराक्षं न ते यान्ति पराभवम् ॥ १४२ ॥

ॐ तत्सदिति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यामानुशासनिके
 पर्वणि भीष्मयुधिष्ठिरसंवादे श्रीविष्णोर्दिव्यसहस्रनामस्तोत्रम् ॥

हरिः ॐ तत्सत्! हरिः ॐ तत्सत्! हरिः ॐ तत्सत्!!!

